

„Plusy dodatnie i plusy ujemne” uproszczonej restrukturyzacji przedsiębiorstw w dobie pandemii

r.pr./lic. dor. rest. Adrian Dzwonek

Rodzaje postępowań restrukturyzacyjnych:

- Postępowanie o zatwierdzenie układu (PZU)
- Przyspieszone postępowanie układowe (PPU)
- Postępowanie układowe (PU)
- Postępowanie sanacyjne (PS)
 - prowadzone w oparciu o ustawę Prawo restrukturyzacyjne
- Uprozczone postępowanie restrukturyzacyjne (UPR), do którego stosuje się przepisy o PZU ze zmianami wynikającymi z tzw. Tarczy 4.0.

Podstawy wszczęcia postępowań restrukturyzacyjnych:

- w stosunku do dłużnika niewypłacalnego
- w stosunku do dłużnika zagrożonego niewypłacalnością

Definicja niewypłacalności (art. 11 PU)

- Dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli **utracił zdolność** do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (*od 01 stycznia 2016 r.*)
- Dłużnika uważa się za niewypłacalnego, **jeżeli nie wykonuje** swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (*do 01 stycznia 2016 r.*).

Domniemanie niewypłacalności

- Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza 3 miesiące.
- Dłużnik będący osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający 24 miesiące

Zagrożenie niewypłacalnością

- Przez dłużnika zagrożonego niewypłacalnością należy rozumieć dłużnika, którego sytuacja ekonomiczna wskazuje, że w niedługim czasie może stać się niewypłacalny.

Cel otwarcia restrukturyzacji

Celem każdego postępowania restrukturyzacyjnego jest **uniknięcie ogłoszenia upadłości** dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze **zawarcia układu z wierzycielami**, a w przypadku postępowania sanacyjnego - również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli.

Cel otwarcia restrukturyzacji – uniknięcie osobistej odpowiedzialności

- Jeżeli egzekucja przeciwko spółce z o.o. okaże się bezskuteczna, **członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.**

Członek zarządu może się **uwolnić od odpowiedzialności**, jeżeli wykaże, że **we właściwym czasie zgłoszono** wniosek o ogłoszenie upadłości lub w tym samym czasie wydano postanowienie o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego albo o zatwierdzeniu układu w postępowaniu w przedmiocie zatwierdzenia układu (...) (art. 299 KSH).

- Osoby zobowiązane do złożenia wniosku o upadłość (wszystkie spółki), ponoszą **odpowiedzialność za szkodę** wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie, chyba że nie ponoszą winy. Osoby te mogą **uwolnić się od odpowiedzialności**, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu (art. 21 PU).
- W UPR oprócz „otwarcia” postępowania do uwolnienia się od osobistej odpowiedzialności potrzebne jeszcze przyjęcie i prawomocne zatwierdzenie układu.

Otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego

PPU, PU, PS

- Dzień wydania postanowienia przez sąd (godz. 0⁰⁰).
- W PPU w terminie 1. tygodnia od dnia złożenia wniosku
- W PU i PS w terminie od 2. do 6. tygodni od złożenia wniosku

UPR

- Dzień dokonania obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu
- Brak terminu ustawowego, w praktyce ok. 7 dni od złożenia wniosku do Monitora

Warunki otwarcia UPR

- Niewypłacalność lub zagrożenie niewypłacalnością nie musi wynikać ze skutków pandemii COVID-19
- Zawarcie umowy o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania z licencjonowanym doradcą restrukturyzacyjnym, który obejmuje funkcję nadzorcy układu
- Przygotowanie przez dłużnika propozycji układowych, spisu wierzytelności, spisu wierzytelności spornych (max 15%) i przekazanie ich nadzorcy układu
- Dokonanie obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o powyższym do dnia 30.06.2021 r.
- Obwieszczenia każdy z uprawnionych może dokonać tylko jednokrotnie.

Dzień układowy UPR

- Jest to dzień według, którego określa się uprawnienia wierzycieli.
- Co do zasady wierzytelności powstałe przed dniem układowym są objęte postępowaniem a powstałe po dniu układowym nie
- W porównaniu do PPU, PU, PS dłużnik ma zdecydowanie większy wpływ na ustalenie tego dnia

Skutki otwarcia UPR

Powstają z dniem dokonania obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym

- toczące się postępowania egzekucyjne ulegają zawieszeniu z mocy prawa; niestety dotychczas dokonane czynności egzekucyjne pozostają w mocy;
- nie można wszczynać nowego postępowania egzekucyjnego, zabezpieczającego;
- nie można spłacać wierzytelności powstałych przed dniem układowym,
- ograniczona możliwość dokonywania potrąceń,
- nie można bez zgody nadzorcy układu wypowiadać umowy najmu, dzierżawy. Stosuje się to również do mów kredytu w zakresie środków postawionych do dyspozycji kredytobiorcy przed dniem otwarcia postępowania, leasingu, ubezpieczeń majątkowych, umów rachunku bankowego, umów poręczeń, umów obejmujących licencje udzielone dłużnikowi oraz gwarancji lub akredytyw wystawionych przed dniem otwarcia postępowania
- dłużnik może dokonywać czynności zwykłego zarządu. Na czynności przekraczające wymagana zgoda nadzorcy układu.

Ustanie skutków otwarcia UPR

- Jeżeli w terminie 4. miesięcy od dnia dokonania obwieszczenia nie wpłynię do sądu wnioski o zatwierdzenie układu;
- Na wniosek wierzyciela, dłużnika lub nadzorcy układu sąd uchyla skutki dokonania obwieszczenia, jeżeli prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli.

Propozycje układowe

- Zasadniczo składa dłużnik.
- Z reguły propozycje układowe dzielą wierzycieli na kategorie (grupy)
- Restrukturyzacja zobowiązań dłużnika obejmuje w szczególności:
 - 1) odroczenie terminu wykonania;
 - 2) rozłożenie spłaty na raty;
 - 3) zmniejszenie wysokości;
 - 4) konwersję wierzytelności na udziały lub akcje;
 - 5) zmianę, zamianę lub uchylenie prawa zabezpieczającego określoną wierzytelność.

Propozycje układowe

- Mogą przewidywać spłatę zobowiązań z zysku przedsiębiorstwa
- Mogą mieć charakter niepieniężny (barter)
- Mogą przewidywać również zaspokojenie wierzycieli przez likwidację majątku dłużnika
- Względem ZUS mogą obejmować wyłącznie rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności.
- Względem US mogą obejmować wszelkie formy restrukturyzacji – test prywatnego wierzyciela
- Względem pracowników (o ile wyrażą zgodę na objęcie układem) nie mogą pozbawiać pracowników minimalnego wynagrodzenia za pracę
- Wierzyciele zabezpieczeni rzeczowo – do objęcia układem zasadniczo wymagana zgoda, chyba że propozycje układowe przewidują sposób zaspokojenia w stopniu nie niższym od tego, jakiego można się spodziewać w przypadku dochodzenia wierzytelności z przedmiotu zabezpieczenia

Wynagrodzenie nadzorcy układu

- W przypadku prawomocnej **odmowy zatwierdzenia układu lub umorzenia postępowania**, wynagrodzenie nadzorcy układu przewidziane w umowie **nie może przekroczyć dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia** w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (5.370,64 * 2 = 10.741,28 zł netto).
- W przypadku **prawomocnego zatwierdzenia układu** nadzorcy może przysługiwać dodatkowe wynagrodzenie. Umowa o sprawowanie nadzoru powinna regulować tą kwestię, z tymże w przypadku mikro i małych przedsiębiorców są pewne ustawowe ograniczenia

Projekt nowelizacji UPR

- Przepisy mają obowiązywać na stałe
- O otwarciu postępowania, czyli obwieszczeniu w rejestrze, nie będzie już decydował swobodnie przedsiębiorca (dłużnik), lecz nadzorca układu.
- Obwieszczenie będzie mogło nastąpić **dopiero po sporządzeniu** spisu wierzytelności, spisu wierzytelności spornych oraz **wstępnego planu restrukturyzacyjnego**.
- Obwieszczenie **będzie niedopuszczalne, jeżeli w ciągu ostatnich dziesięciu lat** dłużnik prowadził postępowanie o zatwierdzenie układu, w którym dokonano obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego albo jeżeli w ciągu ostatnich dziesięciu lat umorzono postępowanie restrukturyzacyjne prowadzone wobec dłużnika, za wyjątkiem sytuacji gdy umorzenie postępowania restrukturyzacyjnego nastąpiło za zgodą rady wierzycieli.
- W trakcie postępowania obowiązywać będzie nie tylko zasada zawieszenia toczących się postępowań egzekucyjnych i zakazu wszczynania nowych egzekucji, ale również **możliwe będzie dokonywanie uchylecia zajęć dokonanych w toku postępowań egzekucyjnych**, w tym zajęć rachunków bankowych.
- **Ochronie przed wypowiedzeniem** będą podlegały nie tylko umowy enumeratywnie wymienione w ustawie prawo restrukturyzacyjne (w obecnym art. 256 p.r. - np. najem, dzierżawa, kredyt), ale także „**inne umowy o podstawowym znaczeniu dla prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika**”. Spis umów o podstawowym znaczeniu dla prowadzenia przedsiębiorstwa sporządzi nadzorca układu, po czym w terminie 21 dni od otwarcia postępowania (czyli obwieszczenia) złoży ten wykaz do akt.
- Nadal dopuszczalne będzie **uchylenie przez sąd skutków obwieszczenia** o wszczęciu postępowania o zatwierdzenie układu (m.in. w sytuacji gdy jego prowadzenie zmierza do pokrzywdzenia wierzycieli), jednak na przedmiotowe postanowienie – czego nie ma w obecnej ustawie – **będzie przysługiwało zażalenie**.

www.prawowobrocie.pl

www.twitter.com/JGAprowopodatki

www.linkedin.com/company/jgaprawoipodatki

fb.com/prawowobrocie

Dziękuję za uwagę

**Kancelaria Radców Prawnych JGA
Ginckaj, Morawiec, Olszewski, Stankiewicz Sp. p.**

ul. J. Kilińskiego 34, 40-062 Katowice,
tel./fax: +48 (32) 257 17 79, (32) 258 18 40,

jga@jga.com.pl, www.jga.com.pl

adzwonek@jga.com.pl